

2023

Bargunseñer

Igl rumantsch è eña liñga neolateña discurregda tranter oter an Svizra, eñt igl chantoñ Grischuñ. Segl cumfeñ liñguistic digls idioms puter a sumirañ as rechatta Brauegn. La versioñ rumantscha da kist prospect è screzza an kè dialect da kist lia, il bargunseñer.

www.bargunsener.ch

Das Romanische ist eine neolateinische Sprache, die unter anderem in der Schweiz, im Kanton Graubünden gesprochen wird. Auf der Sprachgrenze der Idiome Puter und Surmiran liegt Bergün. Die romanische Version dieses Prospekts ist im Dialekt dieses Ortes, dem «Bargunseñer», abgefasst.

www.bargunsener.ch

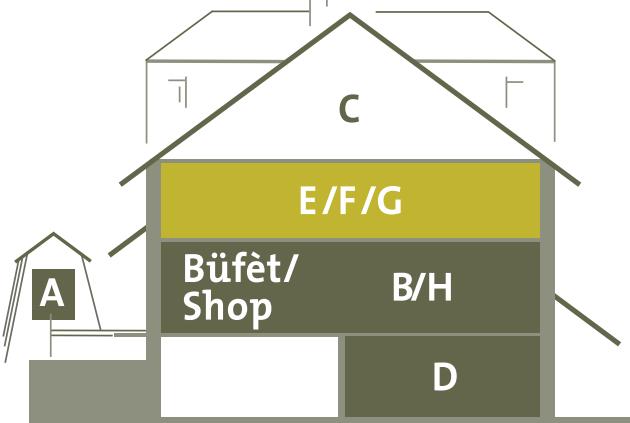
Viafier retica

UNESCO
PATRIMONI
MUNDIAL
ALVA + BERNINA

Che tips. **graubünden**

MUSEUM DLA VIAFIER ALVRA, EÑA SURVESTA

A Simulatogr par manidscher la «Corocodil»
Eña dlas grondas attracziōns digl museum pudegs admirer devant l'entreda: la locomotiva da Corcodil Ge 6/6 I cugl nomer da menasci 407. Zieva passa 50 ons sarvezzan a tregs decennis an stedi d'exposizioñ e'la la «Loki-Crokin» gngeda reanimeda a drizzeda eñt cun eñ simulatogr par manidscher. Eñt la cabina digl manaschunz ani igls visitatogr la pussiblitàt da manidscher cun selectogr a regulatogr la locomotiva virtuelmeñz tres la Val d'Alvra.

Ils teñps da viedi chattengs sella nostra homepage: www.bahnmuseum-albula.ch

B Exposizioñ particulara
Eñt igl spazi d'exposizioñs particularas prescheñtans regularmeñz exposizioñs tematicas.

C Plañ sot igl tez
Segl plañ sot igl tez as rechattigl eñ gedem buñ grond par organiser seminars ad occurrentzas. Lo chattengs er eñ kino, eña biblioteca cun eña biala vista sella vischnancha, ad er igl model dad eña cintregia digls tragefs digls trenos. Sen kë plañ eni er las installazioñs saniteras.

D Deposit accessibel ad archiv
Eñt la collecziōn chi crescha ad eñ creschar veñan preschontos passa 750 ogets chi stan an relaziōn culla Retica, igl paradigz par inventeders ad amateurs.

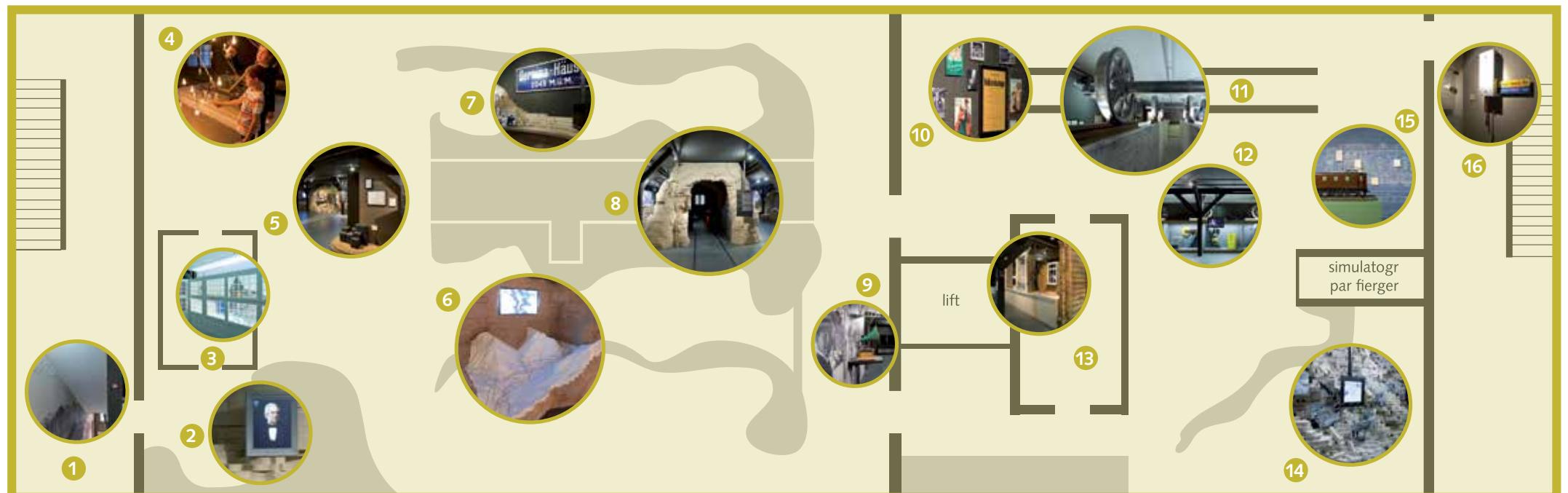
E Clà Ferrovia, gir par umfants
«Avant passa tschient ons, d'aja pers cò a Brauegn igl mes tschivilarot da bellezza. Te ses sgigr ch'ev drau kel par lascher egr ad ogra igls trenos da vapogr. Melaveta nun e'l feñ oz gni notiers er sch'ev druess el par mort a feñ. El sta assar ansouras eñt igl Museum dla viafier Alvra a Brauegn. Zegda fogl beñ a chatter el. Ansemel cugls oters resolvaz las lezhas, gardas dad amplégr ora la carta da controla sella tura digls umfants Clà Ferrovia a chattas allogra igl tschivilarot lo, anoua cha la tura e schineda. Parzieva surveñs ve dla cassa eña pitschna paja.»

F UNESCO Center par las visitas
Tl'entreda par l'exposizioñ permanenta as rechatta'l igl UNESCO Visitor Center Alvra/Bernina.

G Exposizioñ permanenta
L'exposizioñ permanenta prescheñta eñ spectrum interessant or d'istoria sociela a culturale dla Viafier retica. Visitiders passan tres vals a tunnels a veñan a savèrga da totta sorts sur igls pioniers a la construcziōn digl tragef, fan eña visita eñt an eña ufficefa cun eñ foss par reparaturas u terlan kë cha la prema conductogra kefta.

G Exposizioñ permanenta

Prolog

1 Traverser las Alps

Schi's passa cugi mel u culla locomotiva da vapogr – Chi chi less mider vart ò da passer tres igl Grischuñ

Teñp dla fundazioñ

2 Igl trauma digl Gotthard

Igl grond tunnel tres las Alps – Pagls chantunegs eñ plaschegr, pagls Grischuñ eñ trauma

3 Igl Holsboer agl turissem

Pi bod igl transit, ossa igls lias da cura

4 L'electrificazioñ

L'electricited pisserescha chagls igls digls giasts glischan

5 La Retica

Fundeda a fabrichefa da privats a pi tard surgleda dla Confederaziōn

Punts a construcziōns

6 La viafier d'Alvra

Eñ tragef digl treno, eñ ovgra d'art dinamica

7 La viafier digl Bernina

Eñ tram chi regva segls ots

8 Construcziōn da tunnels

Furer las muntuegns cun scharm austriac a tecnicza belgia

Crisa

9 La crisa digl 1914

Igl naufragi dla Belle Epoque a digls ses grandhotels

Vied a menaschi

10 Pglier la buña direcziōn zieva digl 1945

Las vacanzas par tots dervan perspectivas nauas

11 Ufficeñas

100 plazzas da lavogr tranter Landquart a Puschlev

12 Segl tragef

Sen eña aregd da 384 km rivessni igls trenos dla Retica minch' on 275 gedas antuorn igl muend

13 Tipologia dla staziōn I

Anch'oz as vezzigi ella sper igl binari, la modesta a simpla construcziōn da leñ, beñt proporziona ñda cun eñ spazi suplementer par mettar eñt da totta sorts.

14 Laveñas

Cunter laveñas da negv as vegyl'la la Retica mess an salv, ma kella digls débits vess bod ruino ella.

15 Pusizion da finanziazioñ da matriel rulant

Davent digl cumanzameñt eñt igl la Retica bi gni an dumonda da cumpreñ matriel sen amsega.

16 Erigl u veñigl tot pi buñ?

CUSSEGTS

Tips pagls fans dla viafier an miniatura

Eñt igl Museum local da Brauegn dattigl Club dla viafier Alvra eña saguenda installaziōn dad eñ model, scala 1:87, eña reconstrucziōn digl tragef Brauegn-Preda. Biglets combinòs (chi velan an zégs differentes) as pogl cumpret la cassa digl museum. Fadsch'e igl beñt da der boda lis uraris d'avvertura divergents digl Museum local.

Shop

Gnè a fer eña visita eñt igl shop digl Museum dla viafier Alvra. Par der da regal scu eña biala algordanza da Brauegn chattengs cartulinhas exclusivas, roba da zuer, cuedeschs a DVDS.

Büfèt

Eñt igl Büfèt digl Museum dla viafier Alvra vegs l'occasiōn da's recreer sen mobiglia orginela dla Retica. Gužent As meladigsans cun eña gronda schelta speggs as zest preparedas, cun products regiunels a diversas tuortas fazzas sez, cun café a differentas sorts té.

Arregv

Culla Viafier retica vegs minch'ogra eñ treno par river an maniera cumadevgla a Brauegn.

Cun eñ railway-ticket surgenegs igl bigliet pagl museum par 20% pi buñmarcheo. Tot igls bigliets speciels surgenegs tar tot igls frenstregls dla VR a das VFF. Vogs chattengs facilmeñz palzzas da parker par autos a cars.

Brauegn Falisogr, la region par fer vacanzas

La region da vacanzas Brauegn Falisogr as rechatta eñtasmol la Val d'Alvra. Cò chattengs, da nom mundiel, igl viaduct digl Landwasser, part centrala dla Retica, ma er en paradigm par egr a chaminer u par egr cugl bike. Tiers, d'anvien, eña pitschna region tot speciela par fer sport d'anvien, surtot par egr a schluzaler. La Val d'Alvra, cugl flem omonim chi passa tres, è caratterizada da cintregias alpinas megras, da chavorgias sulviegias a digl verd digls pros grass antuorn vischnancha. Scu parti digl patrimoni mundiel dla UNESCO attir'la kista bellezza cintregia exploratogr bundragiugs, sportists ambiuzgs a gilogd chi tschercha simplamerit da's recreer, chi tschercha igl ses pos.

Ulteriogras informazioñs: www.berguen-filisur.ch

AGENDA

Arno Camenisch Prelecziōn dla feñ digl on venderze, igls 30 december 2022, 17.30h

Tibert Keller Fotografias sonda, igls 18 favrer 2023, 18.00h

Tscharcher igls ogvs da Pasca an famiglia dumengia da Pasca, igls 9 avrel 2023, tottaže

Že internaziunel digls museums dumengia, igls 21 mēz 2023, tottaže

20 ons Historic RhB sonda/dumengia, igls 10/11 gün 2023, tottaže

Že digl patrimonio mundiel dla UNESCO dumengia, igls 11 gün 2023, tottaže

Rail Days, Museum svizzer da transports, Lucerna venderze – dumengia, igls 16-18 gün 2023, tottaže

Grillada divertegva cugl Uli dumengia, igls 30 lugl 2023, 11.30-16.30h

Concert Ursina Brun dumengia, igls 24 settember 2023, 15h

FairFoto Contest 2023 sonda/dumengia, igls 18/19 november 2023

Arno Camenisch Prelecziōn dla feñ digl on sonda, igls 30 december 2023, 18.30h

Cò chattengs ulteriogras informazioñs sur igls nos evenimenti:

www.bahnmuseum-albula.ch

INFORMAZIOÑS

Uraris d'avvertura museum

md – ve 10 – 17h
sd 10 – 18h

du a zégs da festa publics 10 – 17h

Igl gliendeschzegs (fav./lugl - sett.) 10 – 17h

Igl gliendeschzegs dirant igls otters megs egl siaro

Vacanzas da menaschi:

Digls 20 novembre feñ igls 7 december 2023, digls 18 november feñ igls 12 december 2024.

Uraris d'avvertura Büfèt a shop

md – ve 9.30 – 17.30h
sd 9.30 – 18.00h

du a zégs da festa publics 9.30 – 17.30h

gl 9.30 – 17.30h

Stiftung Bahnmuseum Albula

TWINT

Priedschs d'entreda

Craschis: 15 fr.

Umfants: 11 fr. (6-16 ons)

Umfants feñ 6 ons par añauguet

Davent da 10 pers.: 13 fr./persoña

Classas da scola: 9 fr./sculer(a)s

13 fr./magister/magistra

Annunzcha indispensabla

Guidas: 85 fr. (cum max 10 persoñas la geda)

Annunzcha indispensabla

Pagls impedis

Igl Museum dla Viafier Alvra ò surgi dla società Procap Svizra eni buñ attestat par la garanzeja dla lebra circulaziōn dla gilogd impedegda.

Museum dla viafier Alvra

Veja Staziōn 11

7482 Brauegn

+41 (0)81 420 00 06

contact@bahnmuseum-albula.ch

www.bahnmuseum-albula.ch

- 1 Staziōn Cinuos-chel-Brail Nazadeña
- 2 Viaduct Valverda Nazadeña
- 3 Falisogr-Tavo (Zügeschlucht) cun eñ pitschen passagi ad eña hettia da gardiañ
- 4 Tunnels da Tei 1 a 2, cun l'invenziōn digl M. Hipp «Disc pa volver» Zügeschlucht
- 5 Deposit Falisogr cun platta girabla Alvra Grischuña Surselva
- 6 Igl uel das alps da Saas (punt da fier speciela) Partenz
- 7 Alvra IV culla gallaria dla Maliera Alvra
- 8 Migr da susteiñ cun 3 archs Alvra
- 9 Viaduct da Mutten Alvra
- 10 Bärentritt Zügeschlucht
- 11 Staziōn da Stocl Alvra
- 12 Valluñ da Stocl Alvra
- 13 Cruschetta Alvra
- 14 Tunnel da Schlossberg Alvra
- 15 Access Tunnel da Zuondra, an fuorma da spirala Alvra
- 16 Access digl nord staziōn da Preda Alvra
- 17 Platta girabla a portal tunnel d'Alvra
- 18 Diorama d'exposiziōn tragef da muntuegna digl Furca Punt da Steffenbach a staziōn da Münster